

การพัฒนาหลักสูตรสู่การเป็นหลักสูตรมุ่งเน้นสมรรถนะ: กรณีศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Curriculum Development into a Competency-Oriented Curriculum : Case Study Bachelor of Public Administration Department of Public Administration Rajabhat Maha Sarakham University

สิริกัญญา เสดิ¹ สุธิณี อรรถากร² ชاکอร์ ชัยนันท์³ ยูวเรศ หลุดพา⁴ และพิชิต เปลี่นขำ⁵

Sirikanya Seti¹, Sutthinee Atthakorn², Chakorn Kaiyanan³, Yuwares Ludpa⁴ and Pichit Pliankham⁵

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2,3,4,5}

Public Administration Program Political Science and Public Administration Faculty Rajabhat Mahasarakham University^{1,2,3,4,5}

Corresponding author, E-mail: Sirikanyakhai@gmail.com¹, sutthinee.atthakorn@gmail.com², Chakorn999@hotmail.com³,

yuwares_lp@hotmail.com⁴, petergade212@gmail.com⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกต่อสมรรถนะของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในต่อสมรรถนะของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรในหน่วยงานที่นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 295 คน และนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 174 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยมีดังนี้ สมรรถนะที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกคาดหวังมากที่สุด คือ ด้านบุคลิกภาพภายนอก สมรรถนะที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในคาดหวังมากที่สุด คือ สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม แนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่สำคัญ คือ การมุ่งเน้นการพัฒนาบุคลิกภาพภายนอก และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้นักศึกษา

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร, หลักสูตรมุ่งเน้นสมรรถนะ, หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

ABSTRACT

This research has the following objectives: 1) to study the expectations of external stakeholders on the competency of students in the Bachelor of Public Administration program 2) to study the expectations of internal stakeholders on the performance of students in the Bachelor of Public Administration program Public Administration at Rajabhat Maha Sarakham University. The sample group in this research consisted of 295 people in agencies where Bachelor of Public Administration students received professional experience training and Bachelor of Public Administration students. There are 174 people studying in the academic year 2022.

Research tools were questionnaires. Statistics used in research were descriptive statistics, percentage values, mean, standard deviation. The research results are as follows: The competency most expected by external stakeholders is external personality. The competencies most expected by internal stakeholders are moral and ethical competencies. An important curriculum development approach is to focus on external personality development and promoting morality ethics for students.

Keywords: Curriculum Development, Competency-Oriented Curriculum, Bachelor of Public Administration Program

บทนำ

นับตั้งแต่ที่ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 เป็นต้นมา ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของทุกประเทศทั่วโลก ส่งผลกระทบอย่างมากต่อสภาพทางเศรษฐกิจทั่วโลกเกิดความผันผวนอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบต่อสภาพการจ้างงานเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับความท้าทายที่เกิดจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัล และการใช้ระบบอัตโนมัติเข้ามาแทนกำลังคน รวมถึงการก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย ทำให้แนวโน้มในปัจจุบันและอนาคตนั้นประเทศไทยต้องเผชิญหน้ากับปัญหาเรื่องทักษะแรงงาน และการขาดแคลนกำลังคนที่มีทักษะที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในประเทศ และความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก (สำนักงานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ, 2565) สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ มิติของสังคม ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาด้วยเช่นกันในฐานะเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่พัฒนา และผลิตทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีคุณภาพ มีทักษะ ความรู้ความสามารถให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ และความต้องการของตลาดแรงงานจากข้อมูลในช่วงปี 2558 ถึงปี 2560 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560) พบว่าจำนวนนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาตรี มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องและนักศึกษาส่วนใหญ่จบออกมามีทักษะที่ไม่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งส่วนใหญ่พบว่าเกิดจากความไม่สอดคล้องด้านคุณวุฒิและสาขาวิชาที่ศึกษาไม่ตรงกับลักษณะงานที่ต้องทำ สาเหตุนี้เกิดจากการขาดความเชื่อมโยงที่เข้มแข็ง รวมถึงการส่งต่อข้อมูลระหว่างสถาบัน สถานประกอบการ และการจัดนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐที่ไม่สามารถตอบโจทย์ต่อความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งแนวโน้มของปัญหาต่าง ๆ เริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้น

ดังนั้นเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับความต้องการทักษะอาชีพใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและในอนาคต สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ จึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพมากขึ้นและมีความพร้อมในการเตรียมกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานมากขึ้นโดยแนวโน้มความต้องการด้านทักษะแรงงานในอนาคตนั้น ต้องการคนที่มีทักษะสหวิทยาการมากขึ้น (สำนักงาน

นโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ, 2565) ดังนั้นจึงเป็นโจทย์ที่ท้าทายของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนากำลังคนของประเทศให้มีคุณภาพสอดคล้องกับทักษะความรู้ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงมีทักษะความรู้สมรรถนะต่าง ๆ ที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานโดยวิธีการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานควบคู่ไปกับการปรับเปลี่ยนหลักสูตรที่สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นเรื่องของทักษะการใช้ชีวิตและการทำงานมุ่งสู่อาชีพที่ตรงกับสาขาวิชา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีหนึ่งพันธกิจที่สำคัญคือผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ มีทัศนคติที่ดี เป็นพลเมืองดีในสังคม และมีสมรรถนะตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต พัฒนาท้องถิ่นตามศักยภาพ (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2561) เพื่อให้พันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้ ทางหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ จึงมุ่งหวังที่จะพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพสามารถผลิตบัณฑิตได้สอดคล้องตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย และความต้องการของตลาดแรงงานที่ต้องการกำลังคนที่มีสมรรถนะ ทักษะความรู้ความสามารถที่หลากหลายสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ถือเป็นสาขาวิชาที่มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ มีเนื้อหาสาระครอบคลุมทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารประเทศเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายแห่งรัฐ สร้างความตระหนักรู้ในปรัชญาการเมือง บริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารและให้บริการภาครัฐ นโยบายสาธารณะทั้งในระดับชาติ ภูมิภาคและท้องถิ่น เน้นการสร้างพหุวิทยาการ เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ ปัญญา และทักษะในการประกอบวิชาชีพในหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและให้บริการของรัฐในด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลและเป็นธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) ดังนั้นทางหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงมีเป้าหมายที่จะพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตให้เป็นหลักสูตรมุ่งเน้นสมรรถนะ เพื่อมุ่งหวังว่าจะสามารถพัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองต่อพันธกิจของมหาวิทยาลัย และตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนสามารถผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่ทักษะที่หลากหลาย สอดคล้องเหมาะสมกับการทำงานและบริบทสถานการณ์ต่าง ๆ ในอนาคตได้ ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นสมรรถนะได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกต่อสมรรถนะของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในต่อสมรรถนะของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสู่การเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นสมรรถนะของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่: การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษานักศึกษาราชการในเขตจังหวัดมหาสารคาม ที่นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ได้เข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ขอบเขตด้านเนื้อหา: (1) ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ต่อสมรรถนะของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (2) ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน ต่อสมรรถนะของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (3)แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสู่การเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้น

สมรรถนะของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรของการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1.บุคลากรในหน่วยงานราชการที่นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจำนวน 7 แห่ง รวม 372 คน

2. นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 300 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) บุคลากรในหน่วยงานราชการที่นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจำนวน 7 แห่ง รวม 295 คน นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 300 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 174 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในระดับบุคคลไว้ ซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณจากสูตรของ ทาร์ ยามาเน (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$

เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยสังเคราะห์แบบสอบถามจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผ่านการหาคุณภาพโดยการหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ด้วยเทคนิค Index of Item Objective Congruence -IOC โดยทุกตัวแปรมีค่าความเชื่อถือได้มากกว่า 0.80 และความเชื่อถือได้ (reliability)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากแบบสอบถาม (Questionnaires) จากกลุ่มตัวอย่างคือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้จัดเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้เก็บมาแล้ว ผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลมาดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ วิเคราะห์ระดับความคาดหวังต่อสมรรถนะของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งเป็นตัวแปรตาม โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยได้กำหนดช่วงค่าเฉลี่ยระดับการดำเนินการ และระดับความคาดหวังเพื่อการแปลผลข้อมูลดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 = มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 = มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 = ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 = น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 = น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก

กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ซึ่งได้แก่ บุคลากรที่อยู่ในหน่วยงานราชการที่นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต เข้ารับการฝึกประสบการณ์ จำนวน 7 แห่ง ประชากรทั้งหมด 372 คน คิดเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 278 คน โดยคณะผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามเกินจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อกกรณีที่ได้รับ

แบบสอบถามกลับมาไม่ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จากการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม คณะผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 295 ฉบับ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในส่วนนี้เป็นการอธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด/สถานที่ทำงาน ระยะเวลาการทำงานที่หน่วยงานปัจจุบัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

แบบสอบถาม		
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	111	37.63
หญิง	184	62.37
รวม	295	100.00
2. อายุ		
25 ปี หรือน้อยกว่า	30	10.17
26-35 ปี	90	30.51
36-45 ปี	109	36.95
46-55 ปี	57	19.32
56 ปีขึ้นไป	9	3.05
รวม	295	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	18	6.10
ปริญญาตรี	230	77.97
ปริญญาโท	47	15.93
รวม	295	100.00
4. หน่วยงานที่สังกัด/สถานที่ทำงาน		
องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม	136	46.10

(ต่อ)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมหาสารคาม	13	4.41
ที่ว่าการอำเภอเมืองมหาสารคาม	35	11.86
สำนักงานจังหวัดมหาสารคาม	47	15.93
สำนักงานที่ดินจังหวัดมหาสารคาม	29	9.83
กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดมหาสารคาม	20	6.78
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดมหาสารคาม	15	5.08
รวม	295	100.00

5. ระยะเวลาการทำงานที่หน่วยงาน

น้อยกว่า 1 ปี	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	40	13.56
1-5 ปี	101	34.24
6-10 ปี	76	25.76
11-15 ปี	39	13.22
16 ปีขึ้นไป	39	13.22
รวม	295	100.00

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 62.37 ด้านอายุ ช่วงอายุที่จำนวนมากที่สุดคือ ช่วงอายุ 36-45 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 36.95 ช่วงอายุที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 56 ปีขึ้นไป มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.05 ด้านวุฒิการศึกษา พบว่า ระดับปริญญาตรีมีจำนวนมากที่สุด คือ 230 คน คิดเป็นร้อยละ 77.97 รองลงมาคือปริญญาโท และปริญญาตรีตามลำดับ ด้านหน่วยงานที่สังกัด/สถานที่ทำงาน พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ 136 คน คิดเป็นร้อยละ 46.10

ผลการวิเคราะห์ระดับความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ต่อสมรรถนะของบัณฑิตในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

ระดับความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ต่อสมรรถนะของบัณฑิตในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ โดยแบ่งเป็น 6 ด้านด้วยกัน ได้แก่ 1) มุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการ 3) สังคมความเชี่ยวชาญ 4) ยึดมั่นในความถูกต้อง 5) ทำงานเป็นทีม 6) บุคลิกภาพภายนอก ผลการศึกษาวิจัยปรากฏดัง ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 วิเคราะห์ระดับความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ภายนอกต่อสมรรถนะของบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จำแนกตามรายด้าน

สมรรถนะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคาดหวัง
1. มุ่งผลสัมฤทธิ์	4.71	0.40	มากที่สุด
2. การบริการ	4.62	0.44	มากที่สุด
3. สังคมความเชี่ยวชาญ	4.51	0.46	มากที่สุด
4. ยึดมั่นในความถูกต้อง	4.71	0.48	มากที่สุด
5. การทำงานเป็นทีม	4.67	0.48	มากที่สุด
6. บุคลิกภาพภายนอก	4.73	0.40	มากที่สุด
รวม	4.66	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ต่อสมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีระดับความคาดหวังต่อสมรรถนะมากที่สุด คือ บุคลิกภาพภายนอก ($\bar{X}=4.73$) ส่วนด้านอื่น ๆ มีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์และด้านการยึดมั่นในความถูกต้องได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.71$) ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X}=4.67$) ด้านการบริการ ($\bar{X}=4.62$) และด้านการสังคมนิยม ($\bar{X}=4.51$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน

กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2565 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	54	31
หญิง	120	69
รวม	174	100.0
2. ชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	65	37.4
ชั้นปีที่ 2	71	40.8
ชั้นปีที่ 3	15	8.6
ชั้นปีที่ 4	23	13.2
รวม	174	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งหมด 174 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 69 เพศชาย 54 คน คิดเป็นร้อยละ 31 ชั้นปีที่มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ ชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 40.8 รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 ชั้นปีที่ 4 จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 และชั้นปีที่ 3 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2

ผลการวิเคราะห์ระดับความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในต่อสมรรถนะของบัณฑิตในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

ระดับความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในต่อสมรรถนะของบัณฑิตในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร โดยแบ่งเป็น 5 ด้านด้วยกัน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศผลการวิจัยปรากฏดัง ตารางที่ 4

ตารางที่ 4 วิเคราะห์ระดับความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ภายในต่อสมรรถนะของบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร
จำแนกตามรายด้าน

สมรรถนะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคาดหวัง
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.30	0.76	มากที่สุด
2. ด้านความรู้	4.12	0.61	มาก
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.13	0.62	มาก
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	3.96	0.47	มาก
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.03	0.66	มาก
รวม	4.12	0.51	มาก

จากตารางที่ 4 ระดับความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในต่อสมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีระดับความคาดหวังต่อสมรรถนะมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X}=4.30$) รองลงมาคือ ด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X}=4.13$) ด้านความรู้ ($\bar{X}=4.12$) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X}=4.03$) และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X}=3.96$) ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจ นำมาอภิปรายผลการศึกษตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกต่อสมรรถนะของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร พบว่า ระดับความคาดหวังต่อสมรรถนะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับบุษยา วงษ์สวัสดิกุล (2558) ที่ได้ศึกษา ความคาดหวังความสามารถหลักในการทำงานของนักศึกษาสหกิจศึกษาในทศวรรษของ

ผู้ประกอบการ พบว่ามีความคาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คาดหวังในด้านการบริการที่ดี ยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม มีจริยธรรมในการทำงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่ระดับความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ด้านบุคลิกภาพภายนอก และ การยึดมั่นในความถูกต้องที่มีคะแนนความคาดหวังมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มุ่งผลิตบัณฑิตให้เป็นนักปกครอง นักบริหารในภาครัฐ ที่ต้องปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับการสาธารณะ รับใช้ประชาชน โดยยึดถือปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย และ กฎระเบียบ รวมถึงการสร้างภาพพจน์ในการให้บริการของประชาชนด้วย จึงทำให้สมรรถนะดังกล่าวถูกคาดหวังอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ แก้วตา ผู้พัฒนพงศ์และนิคม เจริญจินดา (2561) ศึกษาสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานกับคุณภาพการให้บริการขององค์กร การศึกษาพบว่า สมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานภาพรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งสมรรถนะหลัก สมรรถนะด้านการจัดการ และสมรรถนะตามตำแหน่งงาน ด้านการให้บริการขององค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง รายงานพบว่า ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ให้บริการตรงต่อเวลา การให้บริการอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง การให้บริการอย่างก้าวหน้า มีคะแนนอยู่ในระดับสูง ในขณะที่ การศึกษาวิจัยของณัฐดาวรรณ มณีวร (2561) พบว่า สมรรถนะด้านการยึดมั่นความถูกต้องชอบธรรม จริยธรรม และด้านการบริการที่ดีอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานของ พชรินทร์ จึงประวติ (2560) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงาน ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ และความสามารถในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก

จากการอภิปรายดังกล่าวจะเห็นว่า สมรรถนะที่หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ควรมุ่งเน้น และให้ความสำคัญในการปรับปรุงพัฒนา คือ สมรรถนะด้านบุคลิกภาพภายนอก สมรรถนะการยึดมั่นในความถูกต้องการมีคุณธรรมและจริยธรรม สมรรถนะด้านการบริการ และสมรรถนะการทำงานเป็นทีมตามลำดับ

2. ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในต่อสมรรถนะของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พบว่า ในภาพรวม 5 ด้าน ระดับความคาดหวัง

อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริดา กมลเขต (2558) ที่ศึกษาพบว่า ความคาดหวังกับคุณลักษณะของบัณฑิตพึงประสงค์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถนะที่มีระดับความคาดหวังสูงสุดคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม รองลงมาคือ ด้านทักษะทางปัญญา สอดคล้องกับงานวิจัยของปริยานุช พรหมภลิต และคณะ (2564) ที่พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านคุณธรรม จริยธรรม มีคะแนนสูงกว่าด้านอื่นๆ เช่นเดียวกับงานวิจัยของมานะศิลป์ ศรทนต์ (2562) ที่ศึกษาพบว่า ความคาดหวังต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่เรียนสาขารัฐประศาสนศาสตร์ จะต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสาธารณะ หรือกิจการของภาครัฐ ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับประชาชน และเผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจึงมีความคาดหวัง และความต้องการที่จะให้นักศึกษา หรือบัณฑิตมีสมรรถนะ มีความรู้ความสามารถในองค์ความรู้ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ พร้อมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม ในการทำงาน พร้อมทั้งความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า จึงทำให้ระดับคะแนนความคาดหวังต่อสมรรถนะ หรือทักษะด้านคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางปัญญา ได้คะแนนความคาดหวังสูงสุด

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสู่การเป็นหลักสูตรมุ่งเน้นสมรรถนะของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จากผลการวิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสู่การเป็นหลักสูตรมุ่งเน้นสมรรถนะของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ดังนี้

1. สมรรถนะด้านบุคลิกภาพภายนอก จากการศึกษา พบว่าด้านที่ถูกคาดหวังมากที่สุดคือ การเป็นผู้ฟังที่ดี อารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส การมีมารยาท มีสัมมาคารวะ ความอ่อนน้อมถ่อมต่อนักศึกษา หรือบัณฑิตที่เรียนจบในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ ควรได้รับการฝึกอบรม พัฒนาบุคลิกภาพภายนอกเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ มีบุคลิกภาพของการเป็นผู้รับใช้ประชาชน เนื่องจากอาชีพหรืองานที่ต้องทำเป็นกิจการสาธารณะในภาคส่วนราชการต่าง ๆ

ที่จะต้องมี การติดต่อสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์กับภาคส่วนต่าง ๆ และการให้บริการประชาชน ทางหลักสูตรจะต้องมีการจัดโครงการ หรือ กำหนดรายวิชาที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะคติของการปฏิบัติงานด้านการบริการสาธารณะให้แก่ นักศึกษา เช่น ทักษะ การพูดในที่สาธารณะ การเจรจาต่อรอง การแต่งกายที่เหมาะสม เทคนิคการให้บริการประชาชน รวมถึงมารยาทการปฏิบัติตัว ในสถานที่ราชการ ระเบียบเกี่ยวกับการเป็นข้าราชการที่ดี

2. สมรรถนะในการยึดมั่นในความถูกต้อง ด้านที่ถูกคาดหวังมากที่สุดคือ การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต ไม่เลือกปฏิบัติ ปฏิบัติงานถูกต้องตามกฎหมาย และวินัยราชการ ดังนั้น ทางหลักสูตรจะต้องเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในภาคราชการให้ครอบคลุม การปฏิบัติงานราชการเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการจัดให้มีการศึกษาดูงานการปฏิบัติงานทางราชการเพื่อให้นักศึกษาได้สัมผัสและเห็น การปฏิบัติงานจริง การเชิญวิทยากรพิเศษมาบรรยายในหัวข้อ เกี่ยวกับระเบียบวิธีการปฏิบัติงานทางราชการ เพื่อให้นักศึกษาเกิดความตระหนักรู้ในหลักการ จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบวิธีการ วินัยราชการ มีความพร้อมกับการสอบเข้ารับราชการ และพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามกฎ ระเบียบของราชการเมื่อต้องเข้าไปปฏิบัติงาน

3. สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านที่ถูกคาดหวังมากที่สุด คือ มีความซื่อสัตย์ สุจริตอย่างสม่ำเสมอ และการเคารพสิทธิ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ในการพัฒนาสมรรถนะด้านนี้ ทางหลักสูตรจะต้องเพิ่มเนื้อหา องค์ความรู้ เกี่ยวกับเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นด้านสร้างสมรรถนะ ของความซื่อสัตย์ สุจริต การจัดกิจกรรม หรือ มอบหมายงานที่ต้องอาศัยการทำงานเป็นทีม ควบคู่กับการทำงานเดี่ยว เพื่อให้นักศึกษา ได้ฝึกฝนทักษะการปฏิสัมพันธ์ ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น การรับฟัง ความคิดเห็น สร้างทัศนคติที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง ภายในและภายนอก ทางหลักสูตรควรมุ่งเน้นพัฒนาสมรรถนะด้าน บุคลิกภาพภายนอก และการปลูกฝังเรื่องคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงการพัฒนาสมรรถนะด้านการบริการ และสมรรถนะการทำงานเป็นทีมเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการช่วยพัฒนา ท่อยอดการพัฒนาสมรรถนะด้านอื่น ๆ ของนักศึกษาได้ต่อไป

2. ทางหลักสูตรควรมีการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ เป็นข้อมูล ในการปรับปรุง ทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ แผนงาน โครงการต่าง ๆ ของหลักสูตร เพื่อให้เกิดความทันสมัย สอดคล้อง ตรงตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างแท้จริง

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐ ประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม คณะผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งในการสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ของคณะรัฐศาสตร์และรัฐ ประศาสนศาสตร์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินการอนุมัติ ทุนวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณหัวหน้าหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ใน หน่วยงานราชการที่อนุเคราะห์คณะผู้วิจัยในการเก็บข้อมูลการ วิจัย ตลอดจนคณาจารย์และนักศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการให้ ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

แก้วตา ผู้พัฒนาพงศ์และนิคม เจียรจินดา. (2561).

สมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานกับคุณภาพการให้บริการ

ขององค์กร. วารสารเกษมบัณฑิต. 19 (ฉบับพิเศษ), 1-13.

ณัฐดาวรรณ มณีวร. (2562). แนวทางการพัฒนา

สมรรถนะของพนักงานเทศบาลตำบลหนองปากครั้ง

อำเภอเมืองเชียงใหม่จังหวัดเชียงใหม่. (การค้นคว้าอิสระ

มหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

บุษยา วงษ์สวัสดิกุล. (2558). ความคาดหวังความสามารถหลัก
ในการทำงานของนิสิต นักศึกษาสหกิจศึกษาในทรรณะ
ของผู้ประกอบการ. วารสารวิชาการ สมาคม
สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย 90
ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระพรตมราชสุตาฯ สยามบรม
ราชกุมารี, 21(2), 90-102.

ปริญญช พรหมภลิต และคณะ. (2564). แนวทางการพัฒนา
คุณลักษณะบัณฑิตที่ประสงค์ของหลักสูตรรัฐประศาสน
ศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏกำแพงเพชร. วารสารพิบูล, 19(1), 103-117.

พัชรินทร์ จิ่งประวติ. (2560). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
นักศึกษาฝึกงานในทัศนะของผู้บริหารสถานประกอบการด้าน
การท่องเที่ยว. วารสารวิชาการและวิจัย มทร. พระนคร
สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2(1), 11-21.

มานะศิลป์ ศรีทนต์. (2562). ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อ
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ใช้บัณฑิตสาขาวิชาการท่องเที่ยวและ
การโรงแรม โครงการจัดตั้ง ภาควิชาอุตสาหกรรมบริการและ
นวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ด้านงาน แม่บ้านของโรงแรม ระดับ 4-5 ดาวในเขตกรุงเทพมหานคร.
วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ
(สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 5(1), 370-379. 3-5.

สิรินดา กมลเขต. (2558). คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์
สาขารัฐประศาสนศาสตร์สำหรับความต้องการของหน่วยงาน
ภาครัฐและเอกชน. วารสารวิจัยรำไพพรรณี, 9(1). 115-122.

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย
และนวัตกรรมแห่งชาติ กระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม. (2565). รายงานการศึกษาระบบ
อุดมศึกษาไทยในบริบทของประเทศพัฒนาแล้วฉบับที่ 1:
การผลิตและพัฒนากำลังคนตามความต้องการของประเทศ
(2565) กรุงเทพฯ: ฟรินท์เอเบิล

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2560). สถานการณ์ด้านการศึกษา
และกำลังแรงงานระดับอุดมศึกษา. กระทรวงดิจิทัล
เพื่อเศรษฐกิจและสังคม. สืบค้นจาก
<https://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/home.aspx>.

Taro Yamane. (1973). Statistics: an introductory
analysis. New York: New York: Harper & Row.